

משרד החינוך והתרבות - המחלקה לתרבות חורנית

ג ל י ו נ ד ת ל ע י ו ן ב מ ר ש ת ה ש ב ו ע

ב ע ר י כ ה ד"ר נ ח מ ה ל י ב ו ב י ן

שנת ה'תשנ"א

ו י ר א (חש"א)

י"ח א' - ה'

א. שאלה כללית

מהו האמצעי הסגנוני שע"י מובלשת הכנסת האורחים של אברהם אבינו?

ב. שאלות ודיוקים ב"ה

(1) א' ד"ה כחם חיוס: חוציא חקב"ו חמא מנרתיקא חלא להטריחו באורחים, ולפי שדאחו מצטער שלא היו אורחים באים, חביא המלאכים עליו בדמות אנשים.

(א) מה קשה לו במסוקנו?
(ב) מהו חקו האופייני להכנסת אורחים של אברהם, שדאח מדרש זה לצירוף מניין רמז בכתוב שהצטער שלא היו אורחים?
(ד) ומקשה בעל ה"גור אריה: וקשה דמסתע אלו לא היה מצטער, לא חביא המלאכים, וחלא היו צריכין המלאכין לבשר אח דאח?

ענה: לקוסייתו!
גור אריה: טעם הדבר הענין המלאך הוא הסליחות, ולכך נקרא "מלאך" לשון הסליחות, וסמות המלאכים היו לפי הסליחות שנתלחו, לכך, אם מלאך אחד עוסק סתי מליחות, היה מלאך אחד - סני מלאכים, וכן בעצמו אם סני מלאכים עוסקים סליחות אחד, יהיו סני מלאכים - מלאך אחד, אחרי סעיקר עצמות המלאכים הסליחות.
(א) נבד איזו דעת מוסייח סונים דבריו?
(ב) להם מה מוסיף הוא אח דבריו על הסמות (המסומנים בקו)?
(ג) איך יס לבאר לפי זה אח חלוקה היחיד והרבים ב"ה י"ז?

(א) מה קשה לו?
(ב) נימוקי רס"י: נראה שנסמט פה דבר מלסון רס"י, כמאמר "אבל לסון נקיה..." איד מאמר זה איז לו פירוש כלל. אמנם נסמטו מליס אחדות ואריין לאמר: "אבל אונקולוס תרגם: "עלוחי" - לסון נקיה חיא כלפי המלאכים, כי בתרגום "ועליו מפת מנסח" לא תרגם כן.

(א) מה קשה לו?
(ב) מפרס רס"י למדנו סאין רס"י מביא סני פרוסים, אלא אם כן לא נחא דעתו אף באחד מסניחם.
הטבו מהי חולסתו של מירוס ראסון ומה חולסתו של מירוס סני?
(ג) אם כדברי חד"א, שהוא קדס, למח נכתב מסוקנו אחר "וירץ לקראתם" ולמה לא נכתבו המאמרים כפי סדר זמני?
(ד) ענה בעזרת בר' כ"ד פסוקים ב"ה-ל. מהו חקטי בו' ג' המצריך לפרס אף סס האין המסוקים כסדרם?

(א) מה קשה לו?
(ב) מקובלנו: רס"י מפרס מלה קשה פס הומעתה חראסונה בכחובים. מה ראה רס"י לפרס "העבורו" = "חלבו" במסוק ח', ולא ראה צורך לפרס לעיל (פ' ג') "אל נא תעברו"?

(2) ב' ד"ה וזנה סליח אנשים: אחד לבדו. את סדח ואחד להטור אח סדום ואחד לרפאות אח אבראם, סאין מלאך אחד עוסק סתי סליחות.

חדע לך סכל חפרסח הוא מזכירן בלסון רביס "פואכלו", "ויאמרו" ובכסורה נאמר (י') "ויאמרו: טוב אסוב אליך". ובהתיבת סדום הוא אומר (י"ט כ"ב) "כי לא אוכל לעשות דבר לבלתי חפכי". וקפאל שרפא אח אברהם חלך מסט להציל אח לוט הוא-סנאמר (י"ז) "ויהי כחוציאם אותם החוצה ויאמר: חמלט על נשחך" - למדה סחאחד היה מציל.

(3) ב' ד"ה נצבים עליו: לפניו (כמו במדרש ב' "ועליו מפת מנסח"), אבל לסון נקיה הוא כלפי המלאכים

(4) ג' ד"ה ויאמר אדני אם נא... לגדול חבסם אמר וקראם כלס אדונים, ולגדול אמר: "אל נא תעבורו", וכיון סלא יעבורו הוא, יעמדו חבריו עמו; ובלסון זה הוא חול. ד"א: קדח הוא והיה אומר להקב"ה להמתין לו עד סירוף ויכנס אח האורחים. ואעפ"י הכחוב אחר "וירץ לרד לקראתם" והאסילתו קדמה לכך דהיתה. ודרך המקראות לדבר כן, כמו ספרסתי אצל (בראסיה ו' ג') "לא ידון רוחי באדם" סנכתב אחר (ה' ל"ב) "ויולד נח אח סס אח חס..." ואי אפיך לומר כן אלא חגזרה חיתה מקודס עוד כ' חנה. וסני חלסונות בבראסיה רבה.

(5) ח' ד"ה אחר העבורו: אחרי כן חלכו

- (6) ו' ד"ה קמה סולת: סולת לעוגות, קמה לעמלן. כל שבחים, לכסות את הקדשה, לטאוב את חזוהמא
- (7) ז' ד"ה אל הנער: זה יהמקאל כדי לחנכו במצוה
- מה חמניע הליוני וחרעיוני למדרס זה?

- (8) פ' ד"ה חנה באחלו צנועה היא.
- א' מקטין: מגין לרס"י סחובתו זו. באח לציון אומיה, וטמא אינה אלא חטובה לקביעת מקום חמנאח?
- ענה לקוסייה זו!

- ג. ח' ו' וואמרו: כן העשה כאשר דברת. ראב"ע ד"ה כן העשה: דרך מוסר, טמא לחם די.
- בכור סור ד"ה כן העשה כאשר דברת: כלומר כן העשה חדיב, כאשר דברת עתה, זהו ווסתך הטוב סאחה מכנים אורחים ומטמטס. ר' עובדיה זצ"ל.
- מה קשה לחני המפרטים ומה החבדל מבין חטובותיהם?
- ד. ג' אל נא. העבור מעל עבדך.
- בכור סור: אל נא העבור החבורה וחזירה כל צדיקים הללו מפל עבדך. מן בלבם סיבואו אל ביתו.

- (1) מה קשה לו?
- (2) מה החבדל בינו לבין פירוש רס"י?

ח. מתוך דברי אגדה:

- (1) טבת קכ"ז
אמר רב. יחודה אמר רב: גדולה חכמת אורחים מחקבלת מני חסבינה דכתיב "וואמרו: אדני אם נא מצאח חן בעיניך, אל נא העבור..."
- (א) הסבר מה כונת המאמר, מהו המודגם בחכמת אורחים ומה המסומל בחקבלת מני חסבינה?
- (ב) איך למדו רעיון זה מתוך פסוקנו? האם מסכים הוא עם אחד מפרושי רס"י לפסוק זה או בחר לו דרך אחרת?
- (2) אבות דר' נתן י"ג
אמר מעט ועזה הרבה.
מניין יחזיקים אומרים מעט ועזין הרבה? סכן מצינו באברהם אבינו האמר למלאכים: עת' אתם סועדים עמי היום, טנאמר "ואקחה פה לחם וסעדו לבכם", אבל באחרונה - ראח מה עשה אברהם למלאכי השרה, סהלך ועשה להם כלסח חורים וחסע טאין כל סלת.
הבא ראה מספר בראשית סדרכם סל רסעים לחתך "האומרים הרבה ואפילו מעט אין עוטינן?"

- (3) בבא מציעא פרק ז' ע"א:
"מחרי סלס סאים קמה סלה לוסי ועסי עוגות"
כתיב "קמה" וכתיב "סלת". אמר ר' יצחק מכאן סהאסח עיניה צרה באורחים יוחר מן האיס.

א' הסבר כיצד הבין הדרסן את פסוקנו עד סחגיע למסקנתו.
א' העתק את פסוקנו בסמני פיסוק בהתאם למדרסו!

- (4) כמה חדרכות לחיי יום יום למדו חז"ל מפרסחנו הסבר - מניין?
- (א) "אל יזונה אדם מן חמנאח" (בראשית רבה מ"ח)
- (ב) "מסרבין לקטן ואין מסרבין לגדול" (בבא מציעא מ"ז)
- (ג) "סאין חסחים מודות בזקנה" (מדרס אור האפלה)

סאלות וגם חטובות יס לסלוח לד"ר נחמה ליבוביץ, חכונת קריה-מה ירוסלים
סאלות חטובות א' קטות והמסומנות א' קטות ביוחר, יפחור כ"א לפי חבנתו.

ניחן לחסיג במחלקתנו את מנחון חס"ך סל הגליונות לעיון
חפרת חטוב, וכן עלוני ההדרכה. החסיר - 6 ל"י